

SZÉKESEFEJÉRVÁR

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, tanítók és községi jegyzők egyletének közlönye.

Megjelen hetenkint kétszer szerdán és szombaton.

A lap ára

házhöz hordással vagy postán küldve:

Egy évre	8 frt. — kr.
Fél évre	4 frt. — kr.
Negyed évre	2 frt. — kr.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Hirdetmény

a bélyegdíjon felül, minden négy hasábos petitsor: Megrendelőlünkől 4 — nem megrendelőlünkől 6 krért ígattatik be.

Lapunk számára hirdetéseket felvesznek **Budapestben:** Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Móricz.

Bécsben: Opellik L. és Mosse Rudolf, Hrdlicka Vincze.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Vörösmarty-tér 6-ik sz.) czimzendők; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klökner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyilttérben megjelenő közlemények után négy hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

➡ **Kéziratok nem küldetnek vissza.** ➡

A gazdaságtörténet és a nemzetgazdaságtan.

(Folytatás.)

A történeti vizsgálódások továbbá azon előnnyel bírnak, hogy visszavezetvén egyszerűbb viszonyok közé, könnyebben ismerjük föl azon ós alakokat, hogy úgy mondjuk, primordialis-jeleket, melyekből az összes erkölcsi — gazdasági, jogi, politikai és társadalmi — viszonyok fejlődnek. Így egységes képet nyerünk az emberi társadalmak főintézményeiről; e képben az egyes részek egymást kiegészítik, emelk vagy mérséklék és így egységes fölfogáshoz vezetnek.

Igen fontos továbbá az, hogy a történet tanulmányozása által a gazdasági élet sok oly oldalával ismerkedünk meg, melyekre akármily más kutatási módszer nem terjeszt semmi világot. Ha csupán a logika szövöszékén származtatjuk le — egy fogalomból, mint azt Mill ajánlotta — a gazdaságtani tételeket, lehetetlen, hogy a gazdasági jelenségek azon sajátjaival megismerkedjünk, melyeket csak azok történeti föllépése, fejlődése és eltűnése mutat. És ki mondhatná, nem-e a gazdasági életnek épen a történeti fáklyájánál mutatkozó sajátjaival legnagyobb részét képezik-e annak, mit mi általában a gazdaságról tudhatunk? Tekintsük csak közelebbről ezen kategóriák egynehányát. Itt van először a relativitás, a gazdasági viszonyoknak és szabályoknak viszonylagossága, mely abban áll, hogy kölcsönös összefüggésben állanak a társadalmi élet összes jelenségeivel és a társadalmi tényezők változásával maguk is változó alakot öltenek. A relativitással összefügg a periodicitás, mely szerint a gazdasági jelenségek föllépése bizonyos időszaki szabályossággal történik mindenütt, a hol a nép élete nem fejeződik

be egyszerű cyclus után. A gazdasági történet folyamában találkozunk továbbá a continuitas-, stabilitással, a jelenségek és folyamatok folytonosságával és állandóságával; folytonosságát észleljük abban, hogy minden állapot az előbbinek következménye, és az utána következőkének oka, hogy az átmenetek fokozatosan történnek és a fejlődés folyama soha erőszakkal szét nem szakíttatik; az állandóságot abban, hogy minden alakzat a gazdasági jelenség az elvében rejlő eleterőnek megfelelőleg magát fenntartani és minden támadásnak ellentállani törekszik. A jelenségek összefüggésében mutatkozik a szervezés, mely szerint bizonyos alakzatok egymással közösen egy egészet képezvén, létükben egymással szorosan összeforrasztvák és nem változtathatók a nélkül, hogy az egész ne változzék. A gazdasági tünemények mutatnak rugóságot és alárendeltséget. A helybeni eloszlásra nézve mutatja nekünk a történet, hogy a gazdasági intézmények is vándorolnak, átvitetnek helyről helyre, a migratio tüneményének számos jelenségeit utánozván. Intézmények, melyek egy bizonyos ponton keletkeztek és fejlődtek, átvitetnek más vidékekre, a hol életföltételeik megtalálják; az intézmények ilyképen ismétlődnek más helyeken és ottan új funkciókkal lépnek föl. Azonban az intézményeknek ilyképen ismétlődésének ismét a correlatio szab határt, a mely szerint egymással szerves összeköttetésben levő gazdaságok egymás közt a gazdasági tevékenységet megosztják és külön-külön tevékenységre hivatják. A belső fejlődésre nézve pedig a történet folyamában a következőket észleljük: Mindenekelőtt látjuk, hogy a gazdasági intézmények is a fejlődés jelenségeit mutatják föl; azonban a fejlődés folyamata sem folytonos, hanem gyakori szakadatok

ságot mutat, sőt visszaesést kevésbé fejlett korszakok intézményeire. — A fejlődés e főalakjai és eszközei a specialisatio és differentiatio, tudniillik a működések szaporodása, azoknak külön-külön szervekre való bizása, melyek egymással a helyettesítés, solidaritás elve szerint némileg összekapcsolvák. Az intézmények változhatnak e szerint az egyes társadalmi tényezők változásával. De ezen változatosságban is felismerhetjük a gazdaság egyik leglényesebb sajátját, mely annak természet-ethikai jellegéből foly, értjük az azonosságot, identitást az alapalakokban, a különbözőségeit a részletekben, az egyes jelenségekben.

És ha végre azt kérdezzük, vajon lehet-e már jelenleg a történeti kutatás segítségével bizonyos elveket föltalálni, ugy kétségkívül igennel felelhetünk. Ezek közül a fontosabbak a következők:

A történet némileg maga részéről feleletet ad azon nehéz és vitás kérdésre, vajjon a gazdaság által nyújtott törvények természetéről erejével bírnak-e, a mennyiben azt mutatja, hogy általános magasabb álláspontról a gazdasági élet is kétségkívül szabályszerű folyam képe alatt jelenik meg, melyben a véletlen és esetlegesség játéka egészen elhomályosodik. De mentől jobban közeledünk az események laboratóriumába, annál nagyobb számban látjuk a működő tényezőket. Ebből egy másik igen érdekes tünemény foly. Ismeretes, hogy csak magas fokan álló népek képesek általános elveket fölkölni, általános szempontokat választani, ellenben kevésbé művelt népek képzelődésére a pozitív, különleges erők, tényezők legyőzhetlenül hatnak. Ennek következményeit is észlelhetjük a történetben. Azt láthatjuk ugyanis, hogy a gazdaság alsóbb fokán álló

népek intézményeik létesítésénél individualizálnak, magas gazdasági étellel bíró népek ellenben generalizálnak, általánosítanak. Minden nép történetének középkorában mutatja ezt, midőn az élet különleges elismertetvén, a gazdasági szabályokban is kifejezést találunk, holott későbbben e különbségek nem mutatkoznak lényegeseknek, és az intézmények az általánosság jellegével bírnak, mint ezt leginkább az újabb angol gazdasági politika mutatja.

(Vége következik.)

Viszonyaink.

II.

Maradjunk csak egyelőre a kedélyeket itt-ott némileg izgalomban tartó választási mozgalmaknál. Föltűnnek ezek minden harmadik évben s az 1865-ik év óta a mostani leszen az ötödik választás. Bizony észre is vehető, különösen városunkban, hogy meg lehetős gyakran köszönt be hozzánk s most mivel már sem az újság ingerével nem hat, sem a helyzet lényeges javulására nincs kilátás, miután az eddigi országgyűlési ciklusok is vajmi csekély pozitív eredményt képesek felmutatni, — nem csoda, ha az ország nagyrésze, különösen megyénk és városunk oly közönyösen néz a választások elé. — De még azon sem csodálkozhatik ám senki, ha uton, utfélen a parlamenti intézmény elleni kifakadásokkal, recriminációkkal, vagy épen gunyos megjegyzésekkel találkozunk. Csak egy futó pillantás viszonyainkra, melyek oly nyomasztólág nehezdednek reánk, — megmagyarázva látjuk ama közönyt és apathiát, melylyel ugyszólván minden iránt, de különösen legszebb alkotmányos jogának, az orsz. képviselőválasztásnak, irányában viseltetik a nép. Bizony keserű gúny alkotmányos életünkre, hogy a miért nemzetünk az elnyomatás három sötét századán át küzdött, a miért annyi jeleink éltek egész tevékenységét áldozák, sőt mely-

SZÉPIRODALMI CSARNOK.

Fővárosi levél.

— Választási habarék. —

A választások küszöbén áll a főváros. Külsőleg bizonyítják a feles számu apró és nagy lobogók, — belsőleg pedig, az a lázas mozgalom, mely éjjel-nappal hullámzásban tartja a lakosokat; bizonyítja ezt nem kevésbé még az a mindennapi bucsujárás, melyben a korcsmák éjnek idején részesülnek, a legundokabb, a legpiszkosabbat sem véve ki — egy olyan publikum részéről, melynek rendes körülmények között távrolról sem jutna eszébe csapszék, legkevésbé pedig ilyen csapszék keresni fel. A cél szentesíti az eszközöket, — s nem jut eszébe senkinek sem szemébe kaczagni ez embereknek, a kik frakk, lakk, és legfinomabb szövötű ruhában felkeresik a külváros egyik legrendőbb csapszékét, ott leül egyik legpiszkosabb asztalhoz, s ott fészeleg mocsos székén éjjel-utánig, míg lelkiismeretét meg nem nyugtatta azaz, hogy ismét megnyertem ügyünknek 4—5 választót, ebből a buta mili-mari branchból. Fel sem tűnik már a fővárosban ez a lealázó, nyomorult kortes-fogás!

De azért távrolról sem hasonlít ám ez a mozgalom ama nagyszerű választási mozgalmakhoz, a melyek ezeltől vivattak a fővárosban, midőn egy Deák, Eötvös, Horn, Vidacs, Szentkirályi és végül az a régi, az

a közszeretben részesült, és legnépszerűbb író Jókay volt! E neveket ismerte minden lélek az országban, és a választási mozgalmak iránt érdeklődött is, nemcsak maga a főváros, de az egész ország. Országos neveket tüstek ki zászlóikra, méltókat arra, hogy egy fővárost képviseljenek. A választó pedig, ki voksát oda adta büszke lélekkel, dagadó szívevel mutathatott a férfura, kit bizalmával megajándékozott. Férfiakat tüstek ki, kiknek tettei a multban, képességeik a jelenben biztosíték volt a jövőre nézve. Férfiakat tüstek ki zászlóikra, kik szellemileg fejlett magasabban állottak polgártársaiknál, s nevelők széles az országban, ragyogott tiszta fényvel. . . .

Most nagy a láрма, izgalom, pompa, fény és talán lelkesedés, ha senki e kifejezést nem ki nem nevet, — egy-két nevet kivéve, bizony kicsi, egész a parányiságig kicsi nevek közül. Néhány jó barát, sógor, komaság egy tömör egységét képezve magukhoz ragadják valamely külvárosban a „tonus adást” kintünek egyet képviselőjelöltül „Einer von unsren Leute” mintájára. Másnap doboltatják egy pár hírlappal, hogy ez meg ez egyhangúlag képviselőjelöltnek kijelöltetett, ragasztatnak a háziurak nem kis ijedelmére egy pár ezer falragaszt az illető uri ember nevére, harmadnapra már elkészült egy pár tucat zászló — és kész a komasági képviselőjelölt. A többit aztán megteszik a mindennapi korcsmai bucsujárások. Hangzatos felhívások — csabos ígéretek — a zászlók rajvonának sürübitése — egy pár költséges, de nagy lármát ütő fellobogozott fi-

akker dizszenet a városon végig — és így tovább.

Az illetőnek pedig van telke pirulás nélkül a jelöltséget elfogadni, s kilépni a politikai küzdterre. Ki ő, és merre van hazája, kérdi egymást a józanabb rész. Ledörgi a harsogó éljen, mely oly ügyesen rendeztetik, hogy minden lépten-nyomon megújul; az ár pedig magával sodorja a gyengét.

És az ország kíváncsisággal fordul a fővárosi képviselőválasztási mozgalmak felé, megtudja a jelöltek neveit, — bámul — bámul és — hallgat.

Azok a fényes nevek nincsenek többé! Helyökbe epigonok epigonjai léptek.

Forogó viszontagság járma alatt nyögünk.

A fővárosi választási mozgalmaknál Budát igen kevés figyelem kíséri, — részben azért, mert ott még sohasem voltak heves pártviszályok, részben pedig azért, mivel csakugyan sok tekintetben nyugodtak és békésebb polgárok — jobban mondva Bürgerek lakják, — mint a folytonos sürgös, forgás által amugyis izgalmas pesti lakosok!

Érdekes képe van választási mozgalmakban Pestnek, — s kétséget nem szenved egyik legérdekesebbnek jelenleg, már csak pusztá tarkaságánál fogva.

A belváros, mely mindenkor csendes nyugodt és minden izgalomtól ment szokott lenni, ma azon a ponton áll, hogy még csak jelöltje sincs! Lótnak-futnak, — gyüleseznek, — konferenciáznak, — határoznak, — plakatiroznak; — de a minél kezdeni kellett volna — jelöltjük

nincsen! Kínálják fünek-fának — kilencez-kor elmegy egy diszküldöttség Gorovechoz, megkínálják, a jelöltséget — nem fogadja el; tizkor sietnek Paulerhoz — az köszöni szépen; elvágatnak gyorsan tizenegy óra tájt — Somssichhoz — az roppantul megörül; de a jelöltséget el nem fogadhatja.

A diszküldöttség kezd kimerülni. Kap a tartalékhadból erősítést és folytatja elkeseredetten az argonautát szárazon. Becsengetnek egy óra tájt b. Wenkheimhoz — az bár nem haragszik, hogy ép ebéd közben háborgatják, — de a jelöltséget el — nem fogadja. — Az elcsigázott fiakker-lovakkal elhajtatnak három órakor Széll Kálmánhoz, dikiéziónak — az válaszol a legnagyobb lelkesedéssel, szoritja, öleli a küldöttség minden egyes tagját, és a jelöltséget — nem fogadja el.

És ismét elől kezdik: lótnak-futnak, — gyüleseznek, — konferenciáznak, — határoznak, — fiakkereznek, — plakatiroznak; de jelöltjük — nincsen. Minek, hiszen még csak huszonkilencedik van! Öt-hat nap pedig untig elég arra, hogy egy jelöltet ki-tüzenek, azért korteskedjenek, programját meghallgassák, annak minden szavával megelegedjenek, — mert így szokott ez történni minden program-beszéddel, — szavazzanak, s mint dicsőségesen megválasztotti képviselőjüknek egy fényes fáklyásmenetet rendeznek! Ez mind oly csekélység, — hogy szóra sem érdemes. No, nem igaz?

Ez volt a belváros, vagyis IV-ik választókerület.

nek kivívásáért magyar népünk minden osztálybeli fia oly lelkes odaadással még vértüket is onták, és a mit egy Széchenyi, Kossuth, Batthyányi stb. csak hosszas küzdelem után és csak is rövid időre tudtak megvalósítani, t. i. hazánknak a parlamenti felelős miniszteriumon nyugó önkormányzatát, — most, miután ezt bírjuk s óhajaink is részben valósultak, nem hogy lelkesedni nem tud érte a nemzet, sőt irányában gyakran határozott rosztalást nyilváníti; mert sokszor bizony a nemzet érdekeivel ellenkező tendenciákról méltán lehet valólni.

Némi látszólagos sikerek kivívása után kéjelegünk független, csaknem nagyhatalmi állásunk tudatában, a parlament szórta a pénzt mindannak rövid idő alatti létesítésére, a mit más hatalmas nemzeteknél a tudomány, nevelés, ipar, kereskedelem, gazdaság stb. terén évtizedeken át kifejlődve találtunk; hanem mikor aztán az állami gazdaság szekere tengelyig sülyedt a deficitben, bezeg volt fűhöz, fához kapkodás, lelohad a lelkesedés, kialudt a szalmatiz s előállt az államadósság rémképe, háttérben a szegény adózó magyar néppel. Nem csoda, ha a bizalom utolsó szikrája is kialudt legyen a nemzet szívéből sorsának intézői iránt, midőn azokban is csatlakozott, kikben egykor jogainak, legvitálisabb érdekeinek önzetlen bajnokait szemlélt. Pedig, ha még most sem ébred a nemzet a semmittevésből, ha egyedülve szemléli, mint a vagyonilag tönkrement ember, mikép prédálják el birtokának csekély maradványait, feladva a reményt az elveszettek visszaszerzésére, — akkor ez nagyon szomorú jelenség, mert az öngyilkosság útja; öngyilkos nemzet számára pedig nincs feltámadás. Isten óvjon tőle.

Ily sajnálatos, kevés reményt nyújtó viszonyok közt legszánandóbb szegény magyar népünk sorsa, mely pusztul, vész, gazdaságilag silányodik, tönkre jut; mert bizonyos közegek nagyon is gondoskodnak arról, hogy a míg sajátolni lehet valamit, csak szorítani kell a népet, legalább ha nem is csurog, elég ha csepeg; midőn aztán a ház, földék, barmok stb. az adósság és adó fejében már felmentek, reákerül a sor az ingóságokra, egész a csecsemő utolsó vánkóságig. Ily eljárás mellett képesek azután ott fent jelenteni, hogy most már sorsunk jobbra fordul; mert sikerült ennyi meg ennyi millióval többet behajtani; de hogy ily művelet háttérben mily megrázó jelenetek vannak rejte, hány felült családi boldogság és jólét árán vásároltatott meg e többlet, — azt ne is keressük.

Ez egyik legsötétebb képe viszonyainknak, melyen erővel kézzel segíteni és pedig minél előbb életkérdés nemzetünkre nézve. Tudjuk, hogy bajainkon segíteni első sorban az országgyűlés van hivatal; de kik alkotják e testületet, mint a népek saját kebeléből küldött képviselői; kiknek ugye kell cselekedniök, mint választóiktól meggyőződésükkel összhangzásban a küldetést, megbízatást nyerték. És éppen ezen sarkalika a nép képviseleten nyugó önkormányzat, hogy a mily elvek szerint az ország magát kormányoztatni akarja, képviselői által juttatja azokat többségre. De gyakran, hogy a küldöttek nem a nép érületével egybehangozól cselekednek, hogy sokszor a nemzet zöme éles ellentétbe jön kormányával, képviselő testületével, melyben egy kis „gyász többség“ dominálja a helyzetet a

közügy végtelen hátrányára, hogy gyakran oly törvények hozatnak ily körülmények közt, melyek csak a nemzet rosszalásával találkoznak, de már meg nem változtathatók, — tanuskodik minderről a közelmúlt.

Most itt az ideje, hogy végre egyszer már a nemzet is itéljen saját sorsa felett, itéljen a mult felett, s teremtsen magának érdekeinek megfelelő helyzetet. Most ebben a pár héten a választók az urak. Urok nemzetünk jövő sorsának. Fontolják meg mit cselekesznek akkor, midőn a választási urnához lépnek; gondolják meg, hogy midőn szavazatukat beadják, kiadják egyszer mind azon alkalommal kezeikből a jogot, a következő három évben tetleges ismét érvényre juttatni elveiket; mert ha a képviselők többsége a megbízatással ellenkezőleg cselekszik, mit tehetnek a választók? Három évig viselniük kell, a mit akarunk ellenére reájok rónak, hogy azután három év múlva ismét ők itéljenek.

Azért nézze meg mindenki, kire adja szavazatát, ne hogy a szép ígéretek, melyekkel ily alkalmakkor bővelkednek a jelölt urak, csak pusztá hangzatos phrázisok maradjanak, vagy pedig azután markukba nevetve egészen ellenkezőjüket cselekedjék annak, a mit ígértek. A keserű tapasztalás e tekintetben az országban igen sokat kijózanított. Világos program, melyben a legcsekélyebb érthetően van jelezve minden, legyen az irányadó. A dolgot ne vegyük közönyösen, hanem cselekedjünk szívünk, meggyőződésünk szerint, azon hazafias sugallattól vezéreltetve, hogy ennek lelkiismeretes teljesítésére Isten és ember előtt, hazánk jelen és jövő sorsának érdekében kötelezve vagyunk, s azután nyugodt lélekkel mondhatjuk el: „Szép hazám, megtevém a mivel csak tartozom.“

K. K.

Uti jegyzetek

Német- és Franciaországban.

Közlő: Klökner Gyula.

Az Elisabeth vaspálya-társaság egy oly czélszerű s kényelmes berendezést talált az utazó közönségnek, mit tőle a német-, franciaországi vasut-társaságoknak sem lenne kár elsajátítaniok. Ugyanis a gyorsvonatoknál, hol is, ha legtöbb 5 percig állnak meg egyes nagyobb állomásoknál, Lincznél a kaulauz előleges megbízatása folytán a coupékban a csupán a czéla készített asztalokan teljes ebédeket szolgálnak fel. Az ebéd egy leves, hideg sült, egy adag peccsenye, egy kenyér, egy 1/4 liter bor s egy palaczk vízből áll. Az étkező asztalok, azaz inkább tálcák, china-ezüstből készítvék s láb nélkül deszka formára az étkezők térdére tehetők. Rajt helye van egy leveses, két hus étel-edénynek, tányér, üveg-pohár, két palaczk, az evőszközök, s-és borsedénynek s asztalkendőnek, s rajt mindezek egy megerősítő vannak, hogy az étkező vaspálya legsebesebb robogása mellett is, a legkényelmesebben kéltheti el ebédjét. Az ebédet a linzi állomásnál vettük s alig, hogy belekezdünk, már a vonat megindult. Egy ilyen ebédnek ára 1 frt. A pályaudvarról kiérve jobb oldalon a linzi erődívenyek nyulnak fel a hegyre, ezek felett a Pöstlingberg, csuccsán templommal. Horsching, Marchtrenk, Wels, Gunkirchen, Lambach, (nagy

Benedek-rendü zárdával,) állomásunkat elhagyva, a játék ismét kezd érdekessé lenni. Lambachnál belépünk az Ager völgybe s a Neitenschutz, Schraenstadt, Attnang állomások hegyes s erdős vidéket átszelve egy kedves fekvésű városkához, Vöcklabruckhoz érünk. A vaspálya kétszer megy az Ager folyócskán át s bejut a romokban s regényes tájakban gazdag Vöcklavölgybe. Frankmart, Strassralhen, Steindorf, Braunau, Köstendorf, s Salzachthal állomásokon átjutunk a természeti fekvésénél fogva a világ egyik legszebb városába Salzburgba.

Az újon épült gyönyörű indóház a várostól egy negyed órányira van. Egy omnibusz segítségével behajtottunk a Gablerbreu szállodába. Itt kényelmes szobát adtak, hol magunkat, úgy öltözékünket egy kissé rendbehoztuk, s siettünk az akkor éppen szép napos időt — a mi ottan, főképp azon évszakban igen ritka, — lelkiismeretesen felhasználni.

Junius 1. 1878.

Salzburg, a régi Juvavia, az előbbi salzburgi Erzstift fővárosa, a Salzach két partján nyulik el s 18000 lakossal bír. — Salzburggal s tájékával alig van város a földön, mely természeti szépségben versenyezhetne. A Salzach két partján nyulik el, az új részeiben csinos város, a balparton a meredek Festungs- és Mönchsbergtől körveve, míg a jobbparti városrész a Capucinerberg aljának dül, a két városrészt a folyón át két hid köti egybe, s alatta a sebes hegyi folyó zavaros vize mossa a kavicsot s hordja le a bajor síkságra. Gyakori tüzvész a régiebb műépítkezések legnagyobb részét elrombolá, s keveset hagyának hátra a jelenkorra. — A nagyobbszerű fennálló építkezések a 17., 18. századbeli pompakedvelő hercegpüspököktől ered, kik építkezéseiket Olaszországból hozatták, az olasz stílust és építkezési modort ott meghonosították. Beszél arról a sok szép kut, vízmű, márványépítkezések s a házak többnyire lapos teteje. A mi sajtáságos; házakat találni 6—7 emelettel, hol mindegyik emeleten más a háziur. Mielőtt a várost közelebről megsemmélnék, azt távlatból egy magaslatról óhajtunk megtekinteni, s e czéla legalkalmasabb a Capucinerberg (650 m. magas). Feljárata szállodánk előtt — egy nagy kőkapu — lévén; beléptünk rajta s egy a szent keresztutat jelző régi képekkel díszített hegyi uton, 250 kölépcsőn felmenve elértük a volt zárdát s a templomot. Az első kilátás a „napernyő“ nyulik, mely bár a magas pontoknál még korlátozt, de már is igen szép. A „napernyő“ megpihentünk.

Egy kis rotunda, köröskörül padokkal, a közepén egy márvány asztal köralakban, melyre az egész előttünk elterülő láthatár kicsinyben felrajzolva van, s idegennek kaulauz szolgál, s az illető helyek, hegyiségek s azok magasságát jelzi. Az asztal felett egy napernyőféle faalkotmány van, mely árnyékával az egész rotundát befödi. Itt megpihenve fellebb tartottunk s a zárdá-templom mellett elhaladva vagy 200 léppel felfelé elértük a Mozart házikót. Egy kertecske közepén a nyári lak, — kis kunyhó — melyben Mozart „Zauberflöte“ dalművét költötte. A kis házikó az 1877. évi Mozart-ünnepély által még egyszer oly nevezetes lett, — midőn előtte Mozart mellszobrát leleplezték s belsejét Mozart reliquiákkal s

koszorúkkal ékíték fel. — A felügyelő egy öreg ember, ki csekély díjért a házikót s nevezetességeit megmutatja s magyarázza; meghatottsággal s kegyelettel beszél Mozart felől s kérdéseinkre, reá vonatkozólag, oly szabatosan s kimerítőleg válaszolt, hogy önkénytelen érdeket gerjeszt az idegenben, vágyat kap hosszas társalgásra. Tőle nem egy érdekes adato lehet Mozart ifjúkorára vonatkozólag hallani, mi még nagyobb zene-történelmekben sem lehető fel. Atyja Mozart ifjúkori barátja s később meghittje volt s ő e hivatalt a nagymester iránti kegyeletből viszi. Szegény öreg könyvekre fekad, ha vele hosszabb ideig beszélnek. Magunkat az idegenek-könyvébe bejegyeztük s a meredek hegyi uton felfelé törtétünk, s háromnegyed órai mászkálás után, érintve a kilátást, a mely Bajorország síkságaira nyulik. Elértük a régi zárdát, hova mint ki van írva „Damen ist der Eingang verboten,“ mely feliratot a mostani nemzedék nem respectál, mert ugyan sok hölgyet láttunk ott, kik daczára a feliratnak, kedélyesen szöcsölgették, az itten már olcsó sört. A felirat még az időből ered, mikor a zárda szerzetesek által lakott volt, kiknek helyét most egy vastag sertőző családjával foglalja el. Régi tömör épület vár-árokka, hídja most is le- és felvonatik. A nagyteremből szép kilátás nyulik mind a négy oldalra, s mig társaim a kilátás nagyszerűségében gyönyöködték, én a feltárt idegenek könyvében lapozgattam s az abban talált eredeti ötleteken s megjegyzéseken mulattam. — Itt egy német Student győrti rosz hexame-terben az isteni tájat. Amott egy jungbunzlai Handwerksbursch dícsőti a kilátást, de átkozza a buczkos utat, melyen a cipője kilyukadt. Itt angol, ott francia, olasz, cseh megjegyzések, még magyar is található, — ugyanis: Budaházy, viczipán (?) Budapestről (?) siralmas módon ad kifejezést a fatális esetnek, hogy e vidéket 9 h a j a d o n lányával kelle megtennie, s végül kérdi: nem-e fatális dolog ez? Bátran oda tehetjük a megjegyzést, hogy bizony az! Fejérvárra is találtam; Strauss Salamon reáltanarra, ki 1877. év július 19-én volt itt.

A zárdakertben megozonnáltunk. A szokást nem tudva, kávét kértünk, hoztak is, de víz nélkül; amikor azt reclamáltuk, a pinczeajtó mellett szerénykedő kútra mutattak, hol az a felírás áll: „Wasser für Hunde,“ hogy a víz a kutyanak való! Az élelmes korcsmáros e profanizálással akarja a vendégek vizivó kedvét megrontani, mi nálam ugyan nem sikerült; mert kényre-kedvre hoznia kellett. A Kolostortól délnek egy keskeny utacska vezet le a Stadt-Aussichtra. Ez a legszebb kilátás egész Salzburgban. Közvetlen lábunk előtt a fenyes nyulik le a városig, alatta a város terül el egész terjedelmében, addig a tulsó oldalon jobbról a „Hohe Salzburg“ s balra a Mönchsbergegy nyulnak ki, mig háttérben a havasokat aranyozza be a lenyugó nap rézvörös sugara. Igéző látvány, s még mind e felett a fenyesek balzsamos, éltető levegője, — szinte újra szüli az előáradt utast, s felidíti kedélyét, keble feldobog az örömtől s fogékonyá teszi minden szépre, jóra s nemesre. Kirándulásunkról visszatérve, a városban bolyongtunk. Megtekintendő annak szebb épületeit s látványosságait. Ilyenek a Mirabell-tér, a szép fürdőépület és park, a Franz-Josef Quai. A kormányzósági épület, előtte

A mi a Lipótváros, vagy V-ik kerületet illeti, az a legtisztességesebben s valódi férfias nyugalommal viseli magát. De e városrész van csak abban a szerencsés helyzetben, hogy képviselőül egy olyan férfit tűzött ki, ki egyedül méltó arra, hogy a fővárost, mint kereskedelmi várost, becsülettel képviselhet, s kinek megválasztásánál nem kellend a választónak soha elpirulnia, hogy neki szavazatját adta. — E képviselő-jelölt Wahrmann Mór, ki ellenjelölt nélkül áll s valószínűleg marad is.

A Terézváros roppant nagy volt, mint terjedeleme, mind népességre. Választási mozgalmak a legzajosabbak voltak mindig. A kormány tehát elhatározta saját kérelmekre, hogy két részre osztja, s ne egy, hanem két képviselőt küldjön az országgyűlésre.

Eddigi választásainál tehát volt mindig két jelölt, s küldött egy képviselőt. Most — hogy a választási mozgalom kisebb legyen, — van tizenhárom párt, nyolcz képviselőjelöltje — és fog esetleg küldeni két képviselőt.

A Terézváros utolsó képviselője Schwarcz Gyula volt, a fényes tehetségű és tudományos szempontból országosan ismert és elismert kapacitás. Ő méltólag képviselné a fővárosban a józsefvárosi kerületet, a tudomány, festészet, színeszet és iskolák e gazdag fészket, — s kerülete érdekeit fennn hordaná, — a Terézváros azonban kereskedő város, s nem annyira akar a közoktatás, mint a közkereskedés ügyeért buzgó férfit választani.

Azonban nagyon csalódnék, a ki azt hinné, hogy Schwarcz Gyula azért nem jelöltje a Terézvárosnak, mert ők egy kereskedőt, vagy legalább is e tekintetben szakembert óhajtanának érdekeik képviseletére. *Ki volna az azok közül, kiket zászlóikra ki-tűzték? Mutassanak csak egyre is, — mutatssanak a sok jelölt közül egyre is, — ki a Terézvárost méltóbban képviselheti, mint azt tette Schwarcz Gyula! Mi az oka tehát, hogy Schwarcz Gyula, mint volt képviselő, nincs a képviselőjelöltek között? Habár őszintén szólva, ebben a képviselőjelölt társaságban jobban szeretjük őt nem láthatni, mégis kíváncsiak vagyunk felkutatni, a miért ő teljesen visszavonult. S mit kapunk válaszul? Ha össze-vissza bebarangoljuk a Terézváros jelenlegi párt frakcióit; ha ama indító okot keressük, mely miatt ezek mind külön-külön táborot ütöttek: ugy azonnal előttünk áll ama sógorsági, komasági érdeklődök, melyről, már fenntebb említést tettem; ugy azonnal előttünk áll ama szemtelen tolokodási vágya egyes ismeretlen nagyságoknak, kik szereplésüket csakis a képviselettség, még pedig a fővárosi képviselettség csekélységén akarják kezdeni! De ha még közelebb vizsgáljuk az ügyet, azt találjuk, hogy a jelöltek legnagyobb része nem más, mint az eddigi választási mozgalmakat vezető — **főkortések.** Minek kortesnek lenni más számára, ha kortese lehet magamagának. Vagy minek kortes lenni, ha képviselőjelölt lehet.*

Ezek lehetnek körülbelül ama nyomorult indokok, a miért Schwarcz Gyula jelenleg nem jelöltje a Terézvárosnak.

A sok párt azonban érdekessé teszi a Terézvárost.

Már alig kapnak elég termet, helyiséget a gyűlések, társasbédék és vacsorák megtartására, melyekre a jelöltek megjelenésüket előre bejelentik. És vannak falragaszok, felhívások, — van programbeszédés, verszőn, — felhívás- és nyilatkozatözön — és licitálnak, s a pártok túllicitálják egymást. — Egymás mellett elvonulnak csapatok lobogókkal.

A három dob-utczán végig robot egy dízmenet fellobogóztott fiakkereken, s kiáltják: *Éljen Hoffmann Pál!*

Ugyaneckor vágat egy hasonló dízmenet kokárdásan, lehetőleg nagyobb lármával: *Éljen Füzesséry Géza!*

A nagymező-utczán pedig egy másik: *Éljen b. Podmaniczky Frigyes!*

Egy komfortáblis csapat meg kiáltja: *Éljen Helfy Ignác!*

Magánfogatok fiakkerekkel vegyest jól meghízott burgerekkel pedig a sugárton azt kiáltja: *Éljen Radocza János!*

Valahol a zsáktuczában meg ácsorog egy gyalogos, de rettenetes vitéz csapat és kiáltja torka szakadtából: *Éljen Bobula János!*

És így tovább. Éljenek mind. Tartsa meg őket az isten erőben egészségben. Teljék minél tovább örömmel ebben a gyerekes czéczóban, — csak arra kérnök őket, ne tegyék ezt a fővárosban. De a Terézváros mindenre képes. Ha képes volt olyan lélekemelő választási mozgalomra, mint volt a Gorove—Jókay, vagy a Horn—Falk, vagy

a Schvarcz—Ivanka-féle, azt hiszem képes lesz a választási napig lerázni nyakáról azt a sok haszontalan jelölti figurát, s kitűzend egy magához méltó jelöltet.

Az összes terézvárosi jelöltek között azonban kereskedő, vagy e tekintetben szakember egy sincs. Tehát azaz indok, a melyet Schwarcz Gyula volt képviselőjének szemére vetettek volna, nem állott fenn soha, s nem áll maiglan sem fenn.

Azonban a jelenlegi chaost látva, csakis örülhet Schwarcz Gyula, hogy látva a Terézváros e huza-vonáját, még jókor visszavonulhatott, mert neve, ha most szinte ott függene a többi jelöltek sorában, csak compromittálva lenne*).

Semmivel sem áll jobban a Ferencváros. A kormányynal nincsenek megelégedve, — ez az egy dolog az, a miben egyetértének. De bezeg nem értenek egyet a képviselőjelöltek személyében. A kis Ferencvárosban nem kevesebb, mint hat képviselőjelölt van. Csak ugy zúg bele a szegény milimarik feje! És mind hangzatos nagy-név! Mint pl.: *Tavaszy, Steiger, Korizmic, Wodjamer, Antony, Thaly* — azt mondják, hogy valami lakatosmestert is tűzték ki képviselőjelöltül, ki egy szót sem tud egyebiránt magyarul.

No, de jól van ez így is a fővárosban. Rosz idöket érünk, rosz csillagok járnak.

Strausz Adolf.

* A józsefvárosi mozgalmakról ez alkalommal hallgatok, reményem, hogy a jövő számban leirhatom. Erdemes azt külön tárgyalni. S. A.

az újépület (Neubau) toronnyal, hol minden este 6 órakor harangjátékok lehet hallani. A főtemplom a római Szt. Péter templom alakjára épült, szép freskókkal s ol-tárképekkel. Az udvari kutak szép vízművel, a szomszédos Mozart-téren Mozart ércszobra, Schwanthaler készítménye. A muzeum. A város felett a Mönchsberg déli sarkán emelkedik ki a többször említett Hohen-Salzburg. A város fővezetése, nem akartuk elmulasztani s még este fél 8 órakor felmászunk azt megsejmelendő. A Hohen-Salzburg erőd, (552 méter magas) onnan főleg a Follerthurmól (135 méterre emelkednek ki); de a legfőbb kilátás nyílik Felső-Ausztriára, Bajorországra, Salzburg Kammergut havasaira. Vára a 9. században alapított s jelenlegi alakját a 16—17. században az érsekuralom alatt nyerte, szép régiség-gyűjteményekkel bír.

Még a Hohen-Salzburgon beesteledett s a sötétben kellett a veszélyes utat visszafelé megtennünk, habár a csekély „alpen-glühén“ némi kárpótlást nyújtja fáradságunkért — szerencsésen leértünk s siettünk a nap fáradatait kinyugodni, hogy holnap friss erővel folytathassuk utunkat a Salzburg regényes vidékein.

Csak jó idő maradjon!

LEVELEZÉS.

Bicske, 1878. július 29.

Tek. szerkesztő ur!

A jelen képviselőválasztásoknál úgy vagyunk meggyőződve, hogy nem a nagyszabású diktók, nem is a volt kormánypartnak örökös sárral dobálása az irányadó, hanem valamely követjelöltnek tiszta multja, becsületessége, jelene többet nyom a hígadt választó előtt minden eget verdeső szóhalmazzal. — Ekép ítélve meg a helyzetet, tegnap Bicske mezőváros polgársága, egy szóval egész lakossága talpon állt, mint egy ember ifj. Hollósy Károly képviselőjelöltünk fogadására, kire sem a jelen, sem a jövő generatio nem mondhatja a költő eme szavait: „Vándor állj meg, kora volt anyja vére.“ — A minden háznál kiszegezett plakátok, zászlók, lovas-banderium, taraczkok durrogása 11—12 óra közt már jelezték, hogy a nép kezd ébredni s kibontakozni az átkos közönyösségből, melybe az által esett, hogy minden országgyűlés csak újabb s már már elviselhetetlen terheket ró az adózó nép nyakára, minek folytán a választó polgárok bizalma nagyon csökkent s meghidegült a népképviselést alapján megválasztott követek irányába is. S ha a leginkább beformok elintézésére hivatott jövő országgyűlés ezen bajokon nem segít, — jöhet aztán muszka, tatár, — néptünk visszacsúsz az ázsiai állapotokra, mire tán szántszándékosan is tereltetik, mindenikben csak Kozarekjét látván, többé a közügyek iránti érdeklődés, legszentebb jogainak gyakorolhatása s honfűi lelkesedése nem lesz benne felébredhető. — Caveant consules!

Határozotom állithatom, hogy Heissler ur zászlója Bicske, Mány és Csabdi községekben fagyapontot áll, illetve nincs is, mit se Gyula, se Gusztó befolyása nem okozott, hanem igenis az említett községek választó polgárainak azon érett s szilárd meggyőződése, mit már számtalanszor bizonyítottak a fölülről jövő pressio s megkísérelt vesztegetésekkel szemben is. — Hollósy Károly ur, úgy is, mint volt tisztviselő, úgy is mint nemes emberbarát s elhívó hazafi, ki nem ugrál egyik pártból pillanatnyi dicsőség elnyerése miatt a másikba, össze van forrva mintegy a néppel s ez elég biztosíték a választók előtt arra nézve, hogy zászlóját magasan lobogtassák. — Ezen közbeesülésnek köszönheti, hogy tegnap a nagyvendéglő ujonnan épült díszes termében választói 50 terítékes asztalt rendeztek tiszteletére. S hogy a jó kedv mellett emléke fentmaradjon e mai napnak közöttünk még sokáig, a köztünk időző fényképész saját dicsősége s jó szántából a vidám társaság felényképezte. Egyébiránt csak néhány perc választ már el bennünket a nagy naptól akkor tudódik: hogy ki hát a vivát?!

Paulus.

Homonna, 1878. jul. 27.

Mélyen tisztelt uram!

Jól esik olvasni a lapokból azon hazafias s a történelmi tudomány előmozdítására nagy horderejű törekvést, mit a székesfejérvári történelmi s régészeti egyelet kifejt, — azért a távolból megenlékezve, van szerencsém a június 10-én Homonnán tartott lengyel testvéries ünnepély szerény emlékeit a társulat gyűjteménye számára megküldeni, sajnálom, hogy a többrendbeli nyomtatványokból csak kettőt küldhetek. Az ünnepély, mint a lapokból méltóztatik tudni igen fényesen sikerült, a lengyelek nagyobb részt nemzeti ruhában jelentek meg.

Bizony uram meghalhatnánk egymás mellett, pedig tessék elhinni, én most is oly melegen emlékezem rá, s azon időre; midőn még az irodalom terén a közműveltség terjesztése érdekében nem csekély hatással működött. Ide csatolom emléktől photográfiámat, ez is mutatja, hogy a 18 év — midőn szerencsém volt személyesen találkozhattam — alatt sokon mentem keresztül.

Ezek után magamat becses emlékeztetőbe ajánlván, igaz hazafi tisztelettel maradok alázaatos szolgálója

Doby Antal.*

Hireink.

— **Követválasztási mozgalom.** A gróf Zichy Nándor ellen képviselőjelöltet felépíteni szándékozó ellenzék kiküldött 100-as bizottsága az „arany-sas“ vendéglőben tartandó gyűlésre kedden este 8 órára összehívott. A gyűlésen nemcsak a 100-as bizottság tagjai, de ellenzéki érzelmi választók is nagy számmal jelentek meg. — A gyűlést Kaiser Sándor értekezleti elnök nyitotta meg. Az első tárgy volt, hogy a párt melyik politika pártáryalathoz tartozzék. Hosszu élénk vita fejlődött ki e körül, míg végre szavazás határozottat el. A 100-as bizottság jelenlévő tagjai névszerinti szavazással döntöttek el a kérdést, mely szerint a beadott 78 szavazatból 34 a függetlenségi és 44 az egyesült ellenzéki pártáryalatra szavazott. Kaiser Sándor elnök a többséget kimondván, egyuttal fölhitva a kisebbséget, hogy alkotmányos szokás szerint a többség akarata előtt hódoljon és azt bizalmával támogassa. Egyszersmind megemlíti, hogy a pártkérdésen átesve, most már képviselőjelöltől kell gondoskodni, ezért a gyűlést jelölt ajánlására hívja fel, Erre viharos éljenzéssel Juraszek Ferencz neve kiáltott ki. Juraszek megkösözötte a bizalmat s kérte a gyűlést, hogy nála érdmes polgárt tiszteljenek meg bizalmukkal. — Kaiser Sándor újra felszóal és meleg szavakban hívja fel Juraszek Ferenczet a követjelöltesség elfogadására, mire az — engedve a viharos felkiáltásokban nyilatkozó közóhajnak — a jelöltséget elfogadja. A jelenlévő közönség által Székesfejérvár város képviselőjelöltjévé azonnal kikiáltottat.

— **Kéjvonat.** Augusztus 14-ik napjára a cs. kir. déli vaspálya-társaság által Székesfejérvárról Fiume, Trieszt és Velenczébe kéjvonat rendeztetik. A kéjvonat aug. 14-én éjjel 11 óra 56 perczkor indul Székesfejérvárról. A menedjli következő: Fejérvárról Fiume és Triesztbe II-ik helyen 20 fr. 90 kr. III. helyen 14 fr. 60 kr. Fejérvárról Velenczébe II-ik helyen 32 fr. 90 kr. III. helyen 23 fr. 10 kr. Jegyeket válthatni aug. 12-től egész az indulás előtti ¼ óráig a vasúti pénztárnál. A kéjvonat Fiumébe érkezik augusztus 15-én éjjel 11 óra 32 perczkor, Triesztbe 7 óra 53 perczkor. A visszautazás, valamint az átutazás Triesztből Velenczébe a jegyérvényességének tartama alatt bármikor történhetik. A jegy 14 napig bír érvényvel.

— **Juraszek Ferencz** képviselőjelölt programbeszédét vasárnap fogja megtartani, az „arany sas“ vendéglő udvarában, délelőtt 11 órakor, részletesebb tudósítást erről a falragaszok hoznak.

— **Lapunk ez évi folyama** 8., 22., 41. számaiból néhány példányt visszavált a kiadóhivatal.

— **A követjelöltek száma** megyénkben, mióta a legutóbbi közlést tettük száporodott, a jelenlegi mozgalom alapján kerületenként a következő utolsó közlést hozzuk: a bodajki kerületben: Szögyény M. László kormánypartí; a ráczalmási-siban: Tassy Béla ellenzéki; a sárkeresztúriiban: Madarász József szélsőbali; a vaáliban: Heissler Gyözö és Hollósy Károly függetlenségi pártiak; a csákváriiban: Sárközy Aurel függetlenség-párti és Kégl György kormánypartí a jeleltek. Nagy küzdelem leend a vaáli s csákvári járásokban, mert e helyeken két erős párt áll szemközt; hogy ki lesz a gyöztes, a szerencse kiknek kedvez, azt hétfő este már tudni fogjuk.

— **Felhívás** Fejérmegye t. cz. közönségéhez! Miután a közmunkaváltási-alap jelen helyzetében, a megyei utfenntartás legnélkülözhetlenebb költségeit sem bírja meg, a megyei közigazgatási hatóság kivételképen megengedte, hogy az 1878. évi igas közmunka szolgálmanyok folyó évi augusztus hó végeig utólagosan készpénzzel beválthatók. A természetben kiállított közmunka lelkiismeretes leszolgálás s a legtapintatosabb felhasználás mellett is csak az esetben vezet teljes eredményre, ha a készpénzzel fedezendő kiadásoknak (mint az ut-személyzet díjazása, az utiszerek, a bányák, építési anyagok, hidhelyreállítások stb.) készpénzalapja rendelkezésre áll. A közutak, s így közvetve mindnyájunk érdekében fordulunk azért a fennebb előadottak alapján Fejérmegye tisztelt közönségéhez, iparkodjunk megváltása által megteremteni azon készpénzalapot, mely a jó közlekedési eszközök nélkülözhetlen feltétele, s mely nélkül az ez év folytán oly szép eredményt feltüntető természetben leszolgált közmunka is csak kis részben fogja a remélt és mindnyájunk által óhajtott eredményt megteremteni. Székesfejérvárott, 1878. évi július 31. *A fejérmegyei m. k. épít. hivatal.*

* Doby Antal ur egyike a magyarországi legkelkesebb s miveltebb iparosoknak. Saját költségén ezekre menő kitételekből népkönyvtárt alapított, melyet az egész vidék élvezt. Pesten lakomban az irodalommal foglalkozván szoros barátságban élünk s folytonos összeköttetésben állottunk, arra emlékezik oly melegen vissza Szerk.

— **Új könyv.** Ifju Berendorfer Miksától közlése jelenik meg: „Kereskedelmi Földrajz“ című tankönyv. Ezen mű irodalmunkban hézagpótló leend, miután ily irányu mű még irodalmunkban nem létezik. Ezen új tankönyvet a kereskedelmi tanodában tartott több évi előadásai jegyzetei nyomán állítja össze a szerző.

— **A követválasztás** egészen küszöbön van, megyénkben már jövő hétfőn augusztus hó 5-én tartatik meg, mind az öt kerületre nézve. A választások lefolyásáról jövő szerdai számunk fog részletes tudósítást közleni. A városban a választás hétfőhöz egy hétre, aug. 12-én leend.

— **A fejérmegyei és Székesfejérvár városi** régiségár számára Szammer Kálmán ur II-ik Rákóczy Ferencz régi olajfestményü arczképet; Klökner Ede ur párisi utjából hozott 2 drb. világiállítási érmet s németországi utazásából hozott 6 drb. németbirodalmi jelenleg is forgalomban levő ezüstpénzt adományozott. Fogadják becses adományukért az egylet köszönetét. *A tiltók.*

— **A városi közgyűlés** azon határozatát, melyben a polgármester nyugdíjaztatása kimondatott a belügyminiszter legközelebb jóváhagyta; az így megírult polgármesteri állomás betöltése iránt e hó 7-én fog a közgyűlés határozni.

— **A székesfejérvári megürült püspöki** állomás betöltése ismét szóba hozott. Városunk egyik közszeretben álló főpapja van hir szerint e szóp állásra kijelölve. Nagyon rendjén is volna, ha végre egyszer már e megye vagy város szülöttje lenne kinevezve.

— **A Bosniába** vonult első magyar huszárok vezetője fejérmegyei volt. A 7-ik huszárezred azon svadronját, mely legelőször lépett a bosnyák földre ugyanis Paczon a István ráczalmási születésü huszárkapitány vezényelte.

— **Köszönetnyilvánítás.** Isteben boldogult férjem Ascher Jánosnak folyó évi július hó 31-kén végbement temetésén megjelent nagyérdemű közönségnek hálás köszönetét nyilvánítja özv. *Ascher Jánosné.*

— **A városi polgármesteri állomás** legközelebb a jövő havi közgyűlésen fog betöltetni. A követválasztási mozgalom ezen állástól a figyelmet elvonják s így még jeleltekéről szó sincs. — Reméljük, hogy méltó utódot választanak a derék előd helyére.

— **A ráczalmási kerület** képviselőjelöltje Tassy Béla jelenleg teszi körutját kerületében, mindenütt lelkesen fogadják. Ellenjeleltje nincs.

— **A fejérmegyei és városi történelmi** s régészeti egylet, mint értesítettünk a választások befejezése után választmányi ülést tart. Egyuttal első felolvasási ünnepélyét októberben fogja megtartani, mely alkalommal valószínűleg Pestről is fog felolvasó lenni.

— **Halalozás.** Durman Antal cs. k. ör nagy és a helybeli lötenyészési-intézet parancsnoka, mélyen szomorodott szívvel tudatja maga és kiskoru gyermekei: Arabella, Arthur, Aranka és Mari nevében feledhetetlen s szeretett neje, illetve anyjuk Durman Luiza asszony szül. Halusza f. évi július 30-kán esti 7 órakor, életének 28-ik évében rövid betegség után történt gyászos elhunytát. A boldogult földi maradványa csütörtökön augusztus 1-jén d. u. 5 órakor a lötenyészési-telep kápolnájában történt be-szentelés után az ugynevezett katonai (sóstói) sírkertben tetették örök nyugalomra nagy közönség részvéte mellett.

— **Mulatóhelysín,** melyeken az alsóbb néposztály szokott megjelenni elég népesek. A sóstó és rózsásligot vasárnap tömve voltak délczeg bakák és konyhatündérekkel. Nagyon kívánatos volna, ha a miveltebb osztály lövöldéket hasonlólag pártolná.

— **A sóstói első vadászat** csütörtökön délután tartott meg, mely a régi vadászatok árnyékának mondható. Délután 5 órakor adott a mozsarlövés jelt a vadászatra, azonban e lövést alig követte néhány puskalövés. Vad is igen kevés mutatkozott, de vadász is kevés volt. Néző publikum a korcsmánál nem nagy számmal volt. Az idei első sóstói vadászat sikerültnek egyáltalában nem mondható. Az idők szomorú jele ezen is meg-látszik.

— **Beküldetett. Brutalitás.** A ki finomságot és udvariasságot akar tanulni, azt figyelmeztetjük, hogy forduljon egyenesen az „arany sas“ vendéglő pinczérjéhez, ki nyilvánosan, nagy közönség előtt tett ebbeli jártasságáról fényes tanubizonyoságot. Kedden este ugyan az itt tartott értekezlet alatt egy tisztességesen öltözött a miveltebb osztályhoz tartozó fiu — mint sok mások — székre állott fel, hogy jobban láthasson, a pinczér ezt látva, mint orozlán rohant a fiura s a nélkül, hogy felszóltotta volna, miszerint szálljon le, elkezdte arczul s fejbe ütni, pofozni annyira, hogy a közönség megbotránkozott, utójára pedig nyakánál fogva az ajtóig huzta s kitaszította. Az ily brutális eljárásához commentár nem kell.

— **Törvényeszeki.** Árlejtési hirdetmény. A moéri kir. járásbíróság írodai és fogház helyiségei számára 1879. év végeig szük-ségelendő 58, 493, méter kemény eser hasáb tűzifa beszerzése végett ezennel árlejtés

hirdetettik f. é. augusztus 17-én d. 9 órára a kir. járásbíró írodájába. Melyre a vállalkozók azzal; hogy 30 frt. bánatpénzzel el-látva személyesen vagy törvényeszerü megbízottjaik által megjelenjenek, vagy írásbeli, a bánatpénzt tartalmazó zárt ajánlataikat akkorig beadják, meghivatnak; az árlejtési feltételek hivatalos úrakban megtudhatók. Kelt Moóron, 1878. július 31-én. *Dedinszky Viktor,* kir. járásbíró.

— **Beküldetett.** Osodálkossággal és megdöbbenéssel értesültünk, hogy m. kir. főpostahivatalunk a nagy közönség érdekei mellözésével, jelenlegi lakásából el, városunk egyik mellékutczájába szándékoltaik elhelyeztetni, és pedig 200—300 frtnyi csekély differencia miatt, melyet az állami posta főigazgatóság városunk agkok-intézetének, mely a jelenleges posta-helyiség tulajdonosa, fizetni vonakodik. — Feltűnő, hogy épen székesfejérvári posta-helyiségünknek akarják a megtakarítás eszméjét az „agkok-intézetével“ szemben megkezdni, — holott tudva levő dolog, hogy városunk postaforgalma oly nagy, hogy évenként 30,000 frtnyi tiszta jövedelmet hajt az államnak. — Szegednek fél akkora forgalma van és a helyiségért 50%-tel többet fizet az állam mint nálunk. Elvárjuk postagondnokunktól, hogy ezen érveket érveket illő helyen felemlíteni és érvényre juttatni fogja! Elvárjuk Gervay Mihály m. kir. postafőigazgató ur ö méltóságától, hogy igazságszeretete előtt szavaink nem fognak elhangzani, városi közönségünk érdekeit összhangzásba fogja hozni az agkok-intézete és az állam érdekeivel.

— **Germanisatio.** A cs. kir. déli vas-pálya-társaság kéjútazási hirdetését városunkban is hirdetmény által teszi közzé, mi ellen kifogásunk nincs, de mindenesetre megrovandó, hogy a magyar nyelv iránt oly kevés figyelemmel van, levén az egész hirdetmény németül szerkesztve. A társaság jövedelmének egy részét hazánk szolgáltaja, azért méltán elvárhatjuk e társaságtól, hogy a magyar állam hivatalos nyelvét magyarországi hirdetésekben használja — ezt tenni különben is kötelessége levén.

— **Rendőri.** A választási mozgalom kezdenek élesedni is városunkban. Csütörtökön este egyik helybeli vendéglőben a két párt hívei kemény argumentummal kezdték magyarázni a politikai nézet eltérést. Azonban idejekorán közelépett rendőrségünk s szép szerével sikerült nézeteiket kiegyenliteni s a veszekedést még csirájába elfojtani.

— **Soldosné** jelenleg Parádon tartózkodik, s ott természetesen elbájl mindenkit. Gróf Almásy Kálmántól legközelebb egy olyan öltözéket kapott, minőt a hevesmegyei menyecskek viselnek. A ruha részei: pruzlik, ganga (kötény), kezele (szoknya) s egy aranyos fejkötő.

— **Kitüntetett magyar ifjak.** A müncheni művészeti akadémia építészeti szakosztályának idei pályázati fődávjnyát: „Mi jelentősége van az oszlopnak, mint épület-részeknek az ó- és újkor építészetében,“ legjobban dolgozta ki két magyar. Neve az egyiknek: Horváth Károly, a másiknak Quittner Zsigmond.

— **Szentpetervár** jul. 27. Suvaloff az udvari körökben igen gyűlölt személyiséggé lett. Ezeknek befolyására a czár fölmentette őt londoni nagyköveti állásától, hová Woronoff gróf fog lenenni. — Gorcsakoff rá-bírták, hogy államkancellári állásáról ne mondjon le.

— **Ragusa, jul. 28.** Izlam bey, Mucsies és Izmal beg, Babics bosnyák bégek lázító kiáltványokat intéztek a bosnyakországi ráczok, mahomedánok, orthodoxok, katolikusok és görögökhoz, melyekben fegyveres ellentállásra szólítják fel őket a megszálló osztrák-magyar hadak ellen.

— **Az első magyar-gácsországi vasut** üzletvezetősége s több magyar honfiak június 10-én Szirtalján a testvériség emlékére nyári ünnepélyt rendeztek. Doby Antal szíveségéből közöljük azon bucsuverset, melyet az ott megjelent lengyeltestvérek készitettek, nyomattak és osztottak szét. Eredetjéit a régiségártnak adtuk azon „emlék-éremmel“ együtt, mely ezen ünnepélyre vetetett lengyel és magyar felirással s a két nemzet egyesített címerével. A vers így hangzik:

Mint hogy nem igen vékép elhagytuk e pályát
Es átélünk magyarhon határat
Emlékeztünk mindig jó szívvel
Hogy magyarhon határral lengyellel
Eljen tehát ezt a két nemzett sokáig
Es Isten önnél viszontlátásig.
Kelt Homonna Junius hó 10-én. 1878.

Skwirzyczynski Kazmer Gurski Henr
Revakovicz Henr Pilarski.

— **Philippovics** táberszernagy f. hó 25-kén egy török küldöttséget fogadott Der-ventből és Török-Brodal, mely mindamellett, hogy a mohamedán lakosság részéről aggodalmat fejezett ki életük, vagyonuk és vallászabadságuk miatt, a legmélyebb hódolatról biztosítá Ausztriát és annak felséges uralkodóját. Philippovics főparancsnok igen barátságosan azt felelte, hogy a félelem alaptalan; az osztrákok mint barátok jönnek, hogy biztonságot és igazságot szerezzenek Bosznia minden lakójának, hogy minden felekezet vallásos szokásait, mint egyen-joguakét kímélik és védelmezzék. A kül-

dötség igen megelégedve távozott s megígérte, hogy e szavakat lehetőleg terjeszteni fogja.

Szerkesztői üzenetek.

S. D. G. urnak. Az aprólékost használni fogjuk; de a nagylékost nem, mert nem látnak semmit s nem tudjuk humor akar-e lenni, vagy komoly. Más izűt kérünk.

Kolozsvárra. Meglesz, csak légy türellemmel.

N. K. urnak. A verstől úgy félünk már, mint az esőtől. Egyik sem kell.

N. N. Azt kérde ün, milyen kortesdalt küldjön lapunk számára? Szépen köszönjük, nem élünk vele.

„Fáj a szívem, majd megreped.” Sajnál-nánk, ha az a sors érné, a mi versét.

P. urnak. Azt gondoltuk, önnek epéje sincs s ime mily dühös, kár pedig olyanért dühöngni.

Gabona-ár július 31-én.

100 kilogramm	frt	kr	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza	9	60	9	40	9	20
Kétszeres	6	40	6	30	6	20
Rozs	5	80	5	70	5	60
Arpa	4	90	4	50	4	20
Zab	5	80	5	70	5	60
Kukoricza	6	70	6	60	6	50

Felelős szerkesztő: **Boross Mihály.**

Hirdetések.

1500 akóra való jó karban levő
használt
boroshordó
eladó.
Tudakozható lakásomon Széchenyi-utca 11. sz.
Zsigray Sándor.

Megyeháztér 13. sz. a.
EGY FÖLDSZINTI LAKÁS
kiadandó.

Van szerencsém a t. cz. közönséget arról értesíteni, miszerint
ügyvédi irodámat
f. 1878. évi aug. hó elején a nádor-utczai 8. sz. Theiller féle ház I-ső emeletébe helyezem át.
Tisztelettel
EPSTEIN GYULA,
köz- és váltóügyvéd
Sz.-Fehérvárott.

Egy helybeli
fűszerkereskedésbe
egy 2-3 gimnaziumi-avagy reál-osztályt végzett fiu
tanulónak
előnyös feltételek mellett azonnal felvétetik.
Bővebb értesítést ad a kiadóhivatal.

Csak
4 frt. 75 kr-ért adjuk
a következő
62 db. pompás tárgyat:
1 vaj- és csukor-doboz. 6 leveskanál fehér marad.
1 szép tintatartó bronz- 6 kávéskanál „
ból. 6 japáni viz-tálczák.
2 virágedény, alabastrom 6 őr. francia szagos-
diszszel. szappan.
20 hatásos aczélmetszetű 1 virágkosár, gyöngyből
kép. 1 beszélő-gép (igen mu-
1 pár új Bebe-függő. 3 juxtartó. 3 juxtartó.
2 manchetta-gomb új 1 fűszertartó.
aranyból. 1 Petroleumlámpa, fel-
3 ing-gomb új aranyból. 1 szereléssel.
1 tajt szivarszopóka, bo-
rostánykó- és szép
metszéssel.
62 darab.
Mind az itt felsorolt 62 szép és czélszerű tárgy csakis 4.75 kr-ba jön és felelőség mellett utánvétellel szétküldetnek az „I. Galanterie-Magazin in Wien, I. Babenbergerstrasse“ czimű üzlet által.

Klönner Péter, kiadó-tulajdonos.

! Papír tömegben !
Papírkereskedőknek és könyvnyomdászoknak.
Minden alakú s minőségű levél-, író-, nyomda- és **csomagolópapírt** a legnagyobb választékban raktáron tartja a **PAPIERFABRIKS-NIEDERLAGE,** Wien I. Wolfengasse Nr. 3. **Mintákat ingyen, bérmentve küld.**

Árverési hirdetés.

A székesfejevári e. f. kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Marsovszky Laura végrehajtónak Móori András végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében bíróság lefoglalt s a vaáli 321. sz. tjkvbe A. I. 1—2. sor sz. a. bevezetett 400 frtra becsült ház és kert, ugyanott + j. sor alatti 100 frtra becsült, + 2. sor alatti 60 frtra becsült, + 3. sor sz. alatti 120 frtra becsült, és + 4. sor alatti 60 frtra becsült szőlőből álló ingatlanságok, az 1878. évi auguszt. 21-ik napján d. e. 9 órakor, mint első és 1878. évi szeptember hó 21-ik napján d. e. 9 órakor, mint második határidőben Vaál községhez tartozó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt eladni fog u. m.:

1) Kikiáltási árak a fennebb kitett becsárak, melyen alul az első árveréskor az árverésre kitézött birtokok nem fognak eladni.

2) Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10% vagyis készpénzben vagy ovadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni.

3) Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az első árverés jogerőre emelkedésétől számított 1 hónap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számított 3 hónap alatt, a harmadikat ugyanazon naptól számított 6 hónap alatt, minden egyes vételári részlet után a birtokbalépés napjától számított 6% kamatokkal együtt, ezen kir. törvényszék telekkvi osztályánál előre kieszközölt utalvány alapján a helybeli kir. adó — mint bírói letéti pénztárnál lefizetni, — a bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

4) Vevő köteles az épületeket a birtokbalépés napjával tűz-kár ellen biztosítani.

5) Az árverés jogerőre emelkedésekor vevő a megvett ingatlan birtokába lép, ennélfogva a megvett ingatlan haszna és terhei ez időtől őt illetik.

6) A tulajdonjog bekeblezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog a vevő javára hivatalból eszközöltetni. Az átruházási költségek vevőt terhelik.

7) A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tette, a megvett ingatlan az érdekelt felek bármelyikének kérelmére a prts 459. §-a értelmében vevő veszélyére és költségére, bánatpénzének elvesztése mellett, újabb árverés alá bocsátatni és csupán egy határidőnek kitézése mellett az előbbi becsáron alul is eladatni fog.

Felhivatnak azok, kik az árverésre kitézött javak inánt tulajdoni vagy más igényt avagy elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnék, hogy e részbeni kereseteiket e hirdetménynek a hivatalos lapban lett harmadik közzététele napjától számított 15 nap alatt habár külön értesítést nem vettek is, ezen kir. tszékhez nyujtsák be; különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Végül felszólíttatnak azon jelzálogos hitelezők, kik nem ezen törvényhatóság székhelyén, vagy annak közelében lagnak, hogy a vételár felosztása alkalmával leendő képviseltetésük végett helyben megbízottat rendeljenek, s azok nevét és lakását az eladásig jelentésük be, ellenkező esetben Baditz István helybeli ügyvéd, mint hivatalból kinevezett ügygondnok által fognak képviseltetni.

Kelt a székesfejevári e. f. kir. tszéknek 1877. évi november hó 10-én tartott telekkönyvi üléséből.

Danitz, kir. tszéki elnök.
Székfi, tanácsjegyző.

Hirdetmény.
Van szerencsénk a t. cz. közönséggel tudatni, hogy a „**Fejérmegyei takarékpénztár**“ üzlethelyiségét, a tulajdonát képező **kórház-utczai 1-ső sz. alatti** (azelőtt Akter-féle ház) első emeletébe tette át.
A Fejérmegyei takarékpénztár igazgatósága.

Árverési hirdetés.

A székesfejevári kir. telektörvényszéknek 17,388/1877. szám alatt kelt végzése folytán ezennel közhírré tétetik, miszerint elhalt Szabady Lászlóné szül. Juth Anna hagyatékát képező, s a még életben levő férje Szabady László tulajdonát tevő székesfejevári 1474. sz. telekjegyzőkönyvben A+1. sorsz. alatt és 74. h. r. szám alatt foglalt és 7657 frtra becsült vízivárosi ház s udvar fekvőségre az árverés elrendeltetvén, erre nézve újabb határidőül 1878. évi

augusztus 8-ik napjának

reggeli 9 órája a megye-épület II. emeleti folyosójára kitézetik, a mikor is a fekvőség 10% bánatpénz letévése mellett, az érdekeltke beleegyezésével becsáron alul is le fog ütteni, utólagos gyámhatósági jóváhagyás reményében.

Az árverés egyéb feltételei a kiküldött dr. Grubiczky László kir. közjegyző urnál megtekinthetők.

Kelt Székesfejevárott az e. f. kir. törvényszéknek 1877. évi decz. 31-én tartott telekkönyvi üléséből.

Madaras Lipót, tanácsjegyző.
kir. tvszéki elnökhelyettes.

Növendéi értesítés.

Alulirt nyilv. jogu nevelő- és tanintézetében a 13-ik tanév szeptember 1-jén, a rendes előadás pedig 10-én kezdődik.

A növendékek lehetnek 1-ör bel-lakók, kik elemi- vagy reál-gimnaziumi tanulmányaikat az intézetben végzik, vagy is oktatást az intézet tanárai által nyerne. Az elemi tanulók tan- és tápdíja 500 frt.; a reál- és gimnaziumi tanulóké pedig 600 frt. 2-ör bel-lakók, kik az intézetben tanuló növendékekkel egyenlő nevelésben s felügyeletben részesülnek, de a városi nyilvános tanodákat látogatják. A tápdíj 450 frt. (Sopronnak van kath. fő-gimnaziuma, protest. lyceuma s állami fő-reáltanodája.)

A német- és a francia nyelv tanulása az intézet összes növendékeire nézve kötelező s **kezesség vállalatik, hogy a magyarajku növendék a német nyelvet, a németajku pedig a magyart, két év alatt szó- és írásban tökéletesen elsajátítja;** nemkülönben a francia nyelvben is kielégítő előmenetelt tesz. A növendékeknek túlyomó része németajku, az intézeti oktatás is magyar- és német nyelven történik. — **Az intézet 6 év óta nyilvánossági joggal bír s növendékei álla m é r v é n y e s bizonyítványt nyerne.**

A fentebbi évi díjakban befoglalvák: tornászás, uszás, táncz, ének és a katonai had- és fegyvergyakorlatokat. Angol nyelv, zene, lovaglás, vivás a szülők kívánatára külön mérsékelt díj fizetése mellett tanítatik. A növendékek a szülők tetszése szerint hazulról is ruházhatók s eltekiutve ettől, az összes évi mellékkiadások maximuma 50—60 frtra rug.

Levélbeli megkeresésre bővebb felvilágosítással szolgál s az intézet értesítőit s rajzát készséggel megküldi

Csöndes J. Ferencz, intézettulajdonos, igazgató
Sopronban.

Árverési hirdetés.

A sz.-fejevári kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Marsovszky Laura végrehajtónak Udvardy István pátkai lakos végrehajtást szenvedő elleni 120 ft. és járuléka erejéigi végrehajtás ügyében a pátkai 600. számú telekjkönyvben A + 1. sor 3260—3261. hrszk alatt foglalt és 100 frtra becsült ingatlanra, az 1878. évi augusztus hó 22-ik napján délelőtt 9 órakor mint első, és 1878. évi szeptemb. hó 22-ik napján délelőtt 9 órakor, mint második határidőben Pátka községhez tartozó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt eladatni fog u. m.:

1) Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár, melyen alul az első árveréskor az árverésre kitézött birtok nem fog eladatni.

2) Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%, vagyis 100 frt. után 10 frtot készpénzben, vagy ovadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni.

3) Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben és pedig: az első 1/3-át az árverés jogerőre emelkedésétől számított 1 hónap alatt, a második 1/3-át ugyanazon naptól számított 3 hónap alatt; a harmadik 1/3-át ugyanazon naptól számított 6 hónap alatt, minden egyes vételári részlet után a birtokbalépés napjától számított 6% kamatokkal együtt ezen kir. tszk. tkvi. osztályánál előre kieszközölt utalvány alapján a székesfejevári kir. adó-, mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

4) Vevő köteles az épületeket a birtokbalépés napjával tűzkár ellen biztosítani.

5) Az árverés jogerőre emelkedésekor vevő a megvett ingatlan birtokába lép, ennélfogva a megvett ingatlan haszna és terhei ez időtől őt illetik.

6) A tulajdonjog bekeblezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog a vevő javára hivatalból eszközöltetni. — Az átruházási költségek vevőt terhelik.

7) A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tette, a megvett ingatlan az érdekelt felek bármelyikének kérelmére a prts. 459. §-a értelmében vevő veszélyére és költségére bánatpénzének elvesztése mellett újabb árverés alá bocsátatni — és csupán egy határidőnek kitézése mellett az előbbi becsáron alul is eladatni fog.

Felhivatnak azok, kik az árverésre kitézött javak iránt tulajdoni, vagy más igényt, avagy elsőbbségi jogokat érvényesíteni vélnék, hogy e részbeni kereseteiket e hirdetménynek a hivatalos lapban lett harmadik közzététele napjától számított 15 nap alatt, habár külön értesítést nem vettek is, ezen kir. tszék tkvi. hatóságánál nyujtsák be, különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Végül felszólíttatnak azon jelzálogos hitelezők, kik nem ezen tszék székhelyén, vagy annak közelében lagnak, hogy a vételár fölosztása alkalmával leendő képviseltetésük végett helyben megbízottat rendeljenek, s azok nevét és lakását az eladásig jelentésük be, — ellenkező esetben Baditz István ügyvéd, mint hivatalból kinevezett ügygondnok által fognak képviseltetni.

Kelt Székesfejevárott az e. f. kir. törvényszéknek 1878. évi október hó 12-ik napján tartott tkönyvi üléséből.

Kukorely, tanácsjegyző.
Madaras Lipót, kir. tszéki elnök, h. tszéki bíró.

Nyomatott Székesfejevárott a „**Vörösmarty**“ könyvnyomdában.